

K O M E N T Á Ř **k ročnímu výkazu o knihovně za rok 2011**

Městská knihovna Dačice je univerzální veřejnou knihovnou zřízenou Městem Dačice. Je knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí pro část okresu Jindřichův Hradec. Podrobný komentář ke standardům výkonu regionálních funkcí za rok 2011 je zpracován samostatně.

Činnost a služby knihovny byly zaměřeny na následující priority:

- **Realizovali jsme klíčové aktivity:** KNIHOVNA JAKO OÁZA SLUŽEB - celoživotní učení, rozvoj informačních a komunikačních technologií, rozvoj veřejných služeb a služeb pro zdravotně postižené občany, kulturní a vzdělávací programy se vztahem ke knize a k rozvoji komunity
- **Přispívaly jsme svými katalogizačními záznamy do Souborného katalogu ČR a podílely jsme se na zpracování národního souboru autorit.** Projekt Služby a knihovní fondy pro nevidomé a slabozraké – těší nás zájem handicapovaných uživatelů o tyto služby.
- **Byla zpracována koncepce rozvoje knihovny do roku 2015 – hlavní problém = nedostatek místa pro dokumenty i uživatele.**
- **Snažili jsme se prosazovat zvětšení prostor pro knihovnu – investiční záměr přístavby, pozvali jsme všechny zastupitele k seznámení s knihovnou a důvody, proč knihovna potřebuje více místa, vyhledali jsme dotační titul k financování.**

PROJEKTY 2012:

- Zúčastnili jsme se 12. ročníku celostátní soutěže o nejlepší webové stránky knihoven **BIBLIOWEB** — 4. místo v kategorii měst od 5 do 25 tisíc obyvatel, předběhly nás velké knihovny, které mají specializované pracovníky na tyto činnosti.
- Účastníme se celostátních knihovnických akcí: Březen – Měsíc čtenářů či Týden knihoven.
- **Granty MK ČR** – získali jsme grant na nákup zvukových knih, harmonizaci autorit a zlepšení počítačového vybavení v knihovně. Na nekomerční tituly české literatury využíváme dotaci Česká knihovna.
- **SEJDEME SE V KNIHOVNĚ** - autorská čtení, přednášky, cestovatelé, ochrana životního prostředí, (vzdělávání, **základy práce s PC**, pořady pro Dům s pečovatelskou službou, cestovatelské besedy – Gruzie, Island, autorská čtení – J. H. Krchovský),
- **Knihovní fondy pro nevidomé a slabozraké** – zájem o službu roste, ve fondu máme celkem 241 zvukových knih, odkaz na webu knihovny.
- Provedli jsme průzkum spokojenosti se službami knihovny (veřejná služba). Výsledky jsou velice příznivé, nicméně rezervy jsou v propagaci služeb na webu knihovny a ve využívání webu vůbec
- **DĚTSKÉ ODDĚLENÍ** – Škola naruby aneb Celé Česko čte dětem (Můj medvěd Flóra – dramatizace knížky D. Mrázkové), Už jsem čtenář aneb Knížka pro prvňáčka, Dopolnedníček, pasování na rytíře řádu čtenářského (ve spolupráci s Tyláčkem), karta pro prvňáčka, setkání se spisovatelem (V. Řeháčková, M. Veselá – Jirousová, J. Opatřil), prázdninová soutěž Čteme se Ivem Čtenářem aneb za pětku medaili, besedy o knihách a lekce knihovnicko-informační výchovy pro základní školy, návštěvy dětí ze speciální školy. Dětské oddělení má na webu knihovny své stránky: <http://www.mkdac.cz/detske/>

I. KNIHOVNÍ FOND

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstky 2011	Úbytky 2011	Stav k 31. 12. 2011
Vlastní fond MěK	31 197 sv.	1 421	1 428	31 190 sv.
Fond RF	8 428	680	386	8 722
Fond Měk celkem	39 625	2 101 sv.	1 814 sv.	39 912 sv.
Obrat KF	2,7			2,08
Fond neprofi	27 189	647	724	27 112 sv.
Sumář celkem	66 814	2 748	2 538	67 024

- **Knihovní fond městské knihovny** se skládá z fondu knih, zvukových knih, periodik a CD-ROMů. Třetím rokem jsme budovali fond **ZVUKOVÝCH KNIH (241 sv. ZK)**. Důležitým dílčím fondem je **fond regionální literatury**. Knihovní fond knih je tvořen fondem městské knihovny včetně fondu poboček a výměnným fondem pro obsluhované základní knihovny.
- **Nákup knihovního fondu je limitován**, což omezuje doplňování knihovního fondu novými tituly, i když se limit meziročně mírně zvyšuje. Jsou využívány možnosti nejruznějších slev, nákup přes internet, který jednoznačně převažuje nad ostatními (internetová knihkupectví Kosmas, Portál aj.), zlevněné knihy, nákup od distributorů (24 – 28% slevy). Dar na nákup knih od f. Centropen Dačice (3.000,-Kč).
- **Přírůstky knih a brožur:** do fondu městské knihovny přibylo 1.421 knihovních jednotek. Průměrná cena knihy 2011 je stejná jako v roce 2010: **155,-Kč** (182,- Kč/2009, 143,- Kč/2007).
- Knihy jsou zpracovávány podle angloamerických katalogizačních pravidel AACR2 s využitím sdílené katalogizace z internetu. Knihovní systém Clavius. Městská knihovna se od roku 2008 podílí na zpracování národního souboru autorit a využívá sdílenou katalogizaci z NK ČR, čímž se zlepšuje kvalita katalogizačních záznamů.
- **Odpisy:** v roce 2011 byly odepisovány především opotřebované, špinavé a poškozené tituly ze skladu. Z výměnného fondu byly vyřazovány opotřebované knihy a knihy s koncem monopolu (sdružené prostředky obcí, starší tituly převedeny do fondu obecních knihoven)

- **Standardy a benchmarking:** standard Dačice

Knihovní fond	Obnova knihovního fondu – KF - (částka v Kč na obyvatele na nákup KF za rok)	29-40 Kč	34,- Kč
	Výdaj na doplňování KF	25 – 35,- Kč/obyv.	34,-
	Objem přírůstků na 1 000 obyvatel	198 k. j.	178 k. j.
Knihovna	Plocha knihovny určená pro uživatele	60m2 na 1000 obyvatel	43 m
Návštěvníci	Počet návštěvníků /1 obyvatele	3,5	3,9
Uživatelé do 15 let	% uživatelů do 15 let z celkového počtu uživatelů	31,72%	35,8%
Webová stránka	Vlastní webová stránka knihovny	ANO	ANO
	Provozní doba knihovny pro veřejnost	25 – 35 hodin týdně	34
Uživatelé	Registrovaní uživatelé (% z obsluhované populace)	20,1%	16,8%

- **Výměnný fond** – krajská dotace na nákup fondu v rámci regionálních funkcí umožňuje dostatečné doplňování tohoto fondu nákupem knih a periodik. Rovněž díky sdruženým prostředkům obcí byl tento výměnný fond významně rozšířen – o **680 svazků**.
- **Pobočky:** knihovna se stará celkem o 5 poboček (Bílkov, Dolní Němčice, Chlumec, Malý a Velký Pěčín,). Knihovníci půjčují 1 hodinu týdně - Chlumec, Malý Pěčín, D. Němčice – 1,5, Bílkov, Velký Pěčín – 2 výpůjční hodiny týdně). Knihy a periodika si doplňují a vyměňují prostřednictvím výpůjček z fondu knihovny. Vlastní fond poboček je uložen v Claviu. Nových knih pro pobočky bylo nakoupeno celkem 61 svazků.

II. UŽIVATELÉ

Městská knihovna	2007	2008	2009	2010	2011
Počet návštěvníků - celkem	25 244	30 053	27 683	27 615	30 154
Z toho uživatelé internetu	3 452	2 808	1984	2 507	2 677
Počet čtenářů	1 396	1285	1295	1 328	1 297
Z toho do 15 let	557	386	422	476	463
% uživatelů z počtu obyv.	18 %	16,5 %	16,6%	17%	16,8%
% dětí do 15 let z počtu čtenářů	40 %	30%	32,6%	35,8%	35,6%
Virtuální návštěvy webové stránky	6 021	6 544	10 450	7 268	9 197
Fyzické návštěvy v %			82,4 %	86,4%	84,6%
Návštěvníci on-line služeb			17,7 %	13,5%	15,4%
Návštěvníci internetu - % z fyzických návštěv			8,7%	10,5%	10,5%
Návštěvníci akcí - % z fyzických návštěv			12,3%	7,2%	9%
Region					
Návštěvníci neprofi	9 919	9 572	11 365	10 689	9 667
Čtenáři neprofi	642	653	645	629	612
Sumář – návštěvníci celkem	35 163	39 625	39 048	38 304	39 821
Sumář – čtenáři celkem	2 038	1 938	1 940	1 957	1 909

- Je dobře, že se sledují návštěvníci a uživatelé knihovny komplexně, protože teprve složení dílčích ukazatelů podá výstižný obrázek o využívání služeb, které knihovna nabízí. Mírně se zvyšuje počet návštěvníků webových stránek. Trvale roste počet návštěvníků celkem. Naproti tomu například pokles čtenářů celkem je ve srovnání s rokem 2007 – výrazný (-466 čtenářů) a poměrně alarmující.
- **Počet registrovaných čtenářů v městské knihovně včetně dětských se příliš nemění,** přesto je stále nutné „bojovat“ o dětského čtenáře, o děti zavalené často jednodušší a lákavější nabídkou, i když povrchní a nekvalitní, část registrovaných čtenářů v dětském oddělení zajímá víc internet a hry než knížky.
- Bohužel se nám stále nedaří výrazně zvyšovat procento uživatelů z počtu obyvatel, vidím to jako slabé místo činnosti knihovny.
- **I při masivním rozšíření internetu jeho uživatelé v knihovně překvapivě neklesají, ale jejich jsou přibližně stejné.** V obecních knihovnách uživatelé internetu klesají především na těch nejmenších, větší knihovny se drží. Internet je v současné době masově rozšířen i v domácnostech v malých obcích.
- **Virtuální** přístupy do knihovny ukazují na nutnost věnovat trvalou pozornost webovým stránkám. Virtuální návštěvy webové stránky a především využívání online katalogu a online služeb jsou důležitým ukazatelem činnosti knihovny. Hledání v online katalogu knihovny se

stalo běžným standardem, podporujeme jeho znalost individuálními knihovnicko informačními leklemi při zápisu každého čtenáře. Počet návštěvníků webu roste.

- V roce 2011 se metodička v rámci regionálních funkcí věnovala doplňování a aktualizacím webových stránek obsluhovaných knihoven. Mají je všechny obsluhované knihovny. Jejich návštěvníci na nich najdou vedle výpůjční doby, služeb, historie či fotografií z akcí také nové knihy, které je možné si v knihovně půjčovat. Metodička se dále snaží umístit odkazy na tyto stránky na weby obcí, linky jsou i na webu mikroregionu. Návštěvnost stránek je velice hezká. Viz například: www.knihovnaceskyrudolec.webz.cz.

III. VÝPŮJČKY

	Výpůjčky 2008	Výpůjčky 2009	Výpůjčky 2010	Výpůjčky 2011
Výpůjčky Měk	83 182	80 883	85 592	83 408
Počet výpůjček na 1 obyvatele	10,7	10,4	11	10,8
Počet výp. na 1 registr. uživatele	64,7	62,5	64,4	64,3
Náklady na KF v Kč na 1 obyvatele	39,96 Kč	33,34 Kč	33,18 Kč	34 Kč
Náklady na KF v Kč na 1 výpůjčku	3,73 Kč	3,21 Kč	3,02 Kč	3,15 Kč
Výpůjčky neprofi	17 796	21 142	19 195	18 020
Výpůjčky celkem – sumář všech základních knihoven	100 978	102 025	104 787	101 428

- Změnou metodiky vykazování jsou výpůjčky periodik sledovány zvlášť a nepřipočítávají se k výpůjčkám naučné literatury, tvoří 14,2% výpůjček. Prolongace tvoří 32% ze všech výp.
- Pracovnice městské knihovny zajišťovaly ve všech odděleních komplexní knihovnické služby: výpůjční, informační, rezervační a reprografické. Knihovní systém Clavius.
- Knihovní systém Clavius mají rovněž obsluhované základní knihovny: Budeč, Dešná, Třebětice, Velká Lhota, Volfírov (ukládání KF), Písečné, Český Rudolec, Cizkrajov a Staré Hobzí (výpůjční služby přes Clavius)
- Největší počet z vypůjčených knih tvoří beletrie pro dospělé, zvyšují se výpůjčky periodik.
- Dostatek prostředků na doplňování novými knihami především v regionálních službách umožňuje dostatečný výběr a nabídku čtenářům na vesnicích, takže výpůjčky knih a periodik výrazně neklesají.

IV. DALŠÍ ÚDAJE

	2007	2008	2009	2010	2011
Meziknihovní výpůjční služba – z jiných kn.	146	144	173	143	137
Výměnné soubory	120/6558 sv.	143/7143	145/7595	111/5746	124/6736
Poradenská činnost - RF	149	91	184	149	163
Vzdělávání knihovníků	6	4	9	3	14
Kulturní akce na 1000 obyvatel		10,6	9,1	7	
Kulturní akce - Měk	77	82	71	56	83
Kulturní akce - neprofi	22	13	30	29	35
Kulturní akce - sumář	99	95	101	85	118
Plocha kn. pro uživatele - Měk	310	345	345	345 m2	345 m2
Plocha kn. pro uživatele - neprofi	700	759	805	817 m2	805 m2

Plocha kn. pro uživatele - sumář	1 010	1 104	1 150	1 162 m2	1 150 m2
----------------------------------	-------	-------	-------	----------	----------

- **Trvá zájem o vzdělávací akce** – základy ICT (individuální zájemci, přednáška pro gymnázium – Exilová a samizdatová literatura, lekce knihovnicko informační výchovy. Pravidelná je spolupráce se školami v místě, knihovna se zapojila do řady celostátních knihovnických i celoměstských kulturních akcí (Březen – měsíc knihy a Internetu, soutěže v dětském oddělení, lekce informatiky (ZŠ, Spec. škola, ISŠTO, SOUZ, Gymnázium) a besedy na nejrůznější témata pro školy (Moje město Dačice, Ilustrace a ilustrátoři aj.), Pohádkový dopoledníček – spolupráce s divadelním studiem Tyláček, Týden knihoven, v letní čítárně festival Za dačickou kostku cukru – pohádky pro děti, **autorská čtení** - básník **J. H. Krchovský**, přednášky ...
- **Pobočky (PO)**: všechny pobočky jsou připojeny na internet a poplatky za toto připojení jsou hrazeny ze státního rozpočtu, všechny pobočky jsou vybaveny počítačem. Bílkov, D. Němčice, Chlumec, M. Pěčín, V. Pěčín. Nejlepších výsledků dosahuje PO v Bílkově a Velkém Pěčíně.
- **Regionální služby**: uskutečněno 38 metodických návštěv, revize a aktualizace fondů – 8 obecních knihoven, informační lekce, konzultace. Automatizace větších obecních knihoven, doplňování webových stránek vytvářených pomocí šablony.
- **Počet studijních míst** je nízký a je limitován prostorovými omezeními. Počet počítačů pro uživatele: 4 v odd. pro dospělé, 4 v odd. pro děti plus počítače na pobočkách. Počítače byly rozšířeny o 1 PC, nejstarší PC byly nahrazeny novými (grant VISK3 MK ČR) a doplněny současné verze programů (Microsoft Office 2010, Zoner photo). Na Internet je knihovna připojena pevnou linkou, která vyhovuje a je dostatečně rychlá (radiový spoj). Společná linka s městem – nehrazeno z programu PIK.
- **Městská knihovna převážně splňuje standardy knihovnických a informačních služeb** (s výjimkou prostorových možností) a **atest pověřené knihovny. Městská knihovna se od roku 2008 účastní projektu Benchmarking.**

V. ELEKTRONICKÉ SLUŽBY KNIHOVNY

- Webové stránky městské knihovny včetně online katalogu jsou od března 2005 na doméně knihovny: **www.mkdac.cz**, aktualizaci stránek zajišťuje ředitelka. Stránky jsou průběžně aktualizovány. Rozšiřují se služby a prvky webu 2.0.
- Webové stránky obecních knihoven – šablona z knihovny Hradec Králové – v současné době doména webk – webz nefungovalo, proto se musely všechny weby obecních knihoven ve spolupráci s metodičkou Měk naplnit daty a průběžně aktualizovat. Weby jsou zdarma do 500 obyvatel a fungují. Informace o obsluhovaných knihovnách jsou rovněž na webu městské knihovny a na webu mikroregionu Dačicko.
- Od roku 2009 má knihovna zakoupený modul pro další fond, tzn., že knihovníci z obsluhovaných knihoven si mohou vybírat pouze ve výměnném fondu a nemate je celý fond.

VI – VIII ZAMĚSTNANCI, PŘÍJMY, VÝDAJE

1. Městská Knihovna Dačice hospodařila podle schváleného rozpočtu (příspěvek města – 1.905.000- Kč, krajská dotace, příspěvky obcí, vlastní příjmy).
2. Dotace na regionální funkci knihovny – 356.000,- Kč, grant Česká knihovna – 4.781,58 Kč, příspěvky obcí na nákup výměnného fondu – 69.224,- Kč.
3. **Městská knihovna**: ředitelka (Mgr. Zdeňka Chadimová, FF UK Praha, 1 úvazek), oddělení pro dospělé (Marie Pykalová, Střední knihovnická škola Brno, 1 úvazek), oddělení pro děti (Štěpánka Krebsová, SZŠT, 0,625 úvazku). Pobočky MěK v místních částech města Dačice, oddělení pro dospělé (Alena Nováková, 0,575 úvazku) účetní (Miloslava Slavíková, 0,30 úvazku).
Regionální služby., Miloslava Slavíková, 0,70 úvazku – hrazeno z krajské dotace.
Ostatní: Alena Nováková, 0,125 úvazku redakce webových stránek mikroregionu Dačicko.
Pracovnice knihovny se po celý rok účastnily projektu vzdělávání Unie zaměstnavatelských svazů (komunikace, kurzy ECDL, inovační knihovnický kurz, ...)
4. Průběžně byla prováděna kontrola čerpání finančních prostředků na jednotlivých položkách rozpočtu a byly koordinovány nákupy v souladu s čerpáním a se stanovenými limity.
5. Knihovna fungovala desátým rokem jako pověřená knihovna pro výkon regionálních funkcí, na výkon této funkce získává důležitou krajskou dotaci.
6. Knihovna má ucelený a funkční systém vnitřních směrnic. Kontroly hospodaření z MěÚ v Dačicích a VZP ČR proběhly bez nedostatků.
7. Hospodaření knihovny v roce 2011 skončilo zlepšeným hospodářským výsledkem ve výši 32.696,19 Kč.

V Dačicích 15. února 2012

Mgr. Zdeňka Chadimová, ředitelka